

vasi in poslopij pred Siegfriidovo linijo, da ne bi nudile kritja naskakujočim Francozom in Angležem.

Zbiranje nemških čet pri Aachenu

V našem listu smo že poročali, da so Nemci izpraznili mesto Aachen, okrog katerega so zbrali po francoskih poročilih velike množine vojaštva, 2000 bombnikov in razen nepregleden vojni material. Francosko vrhovno poveljstvo je bilo že dne 20. septembra obveščeno o velikih nemških napadalnih pripravah. Kakor vse kaže, bodo skušali Nemci Francoze spet izrinuti iz vseh delov med Maginotovo in Siegfriidovo obrambno črto.

Zavezniški vojni svet in prodiranje Francozov proti Zweibrücken

Prva seja zavezniškega vojnega sveta se je vršila v Parizu 14. septembra, druga pa 22. septembra na angleških tleh. Francijo so zastopali: ministrski predsednik Daladier, vrhovni poveljnik francoske vojske general Gamelin in šef generalnega štaba vojne mornarice admiral Darlan. Na seji so bili sprejeti važni sklepi za oborožitev zavezniških sil in glede proizvodnje orožja ter streliva.

Zavezniške čete so dosegle v zadnjih dneh važne uspehe. Težko topništvo iz Maginotove črte je obstreljevalo nemška minirana polja in strojniška gnezda proti

Zweibrückenu. Tik ob luksemburški meji so zasedli Francozi večje mesto Perl, katero je poprej uničila nemška artilerija.

Svinje — važen činitelj na fronti

Dosedaj so bili znani konj, osel, mula in kamela kot najboljši spremljevalci človeka v vojni. V zadnji svetovni vojni so se poslužili nekajkrat na fronti tudi krav. Na zapadno bojišče pa so sedaj pripeljali Francozi na fronto čisto novega živalskega zaveznika — svinje. Kakor smo že parkrat beležili, so Nemci podminirali ozemlje pred Siegfriidovo obrambno črto. V minirana področja ob luksemburški meji in v dolino Mosele so nagnali Francozi krde la svinj. Svinje namreč rujejo po zemlji, sprožijo položene mine ter pripravljajo na ta način povsem varno pot francoskim tankom in pehoti pri prodiranju do glavne črte. Na ta izreden način hočejo Francozi sprožiti vse od Nemcev skrite mine brez človeških žrtev.

Nemci pripravljeni

Vrhovni poveljnik nemških sil general Brauchitsch je že nekaj dni na zapadnem bojišču, kjer imajo Nemci zbranih ob francoski, belgijski in luksemburški meji 70 divizij z 1.500.000 možmi. Francosko vrhovno poveljstvo je odredilo vse potrebno za morebitni nemški vdor na holandsko in belgijsko ozemlje.

mesto, kjer je bil izvršen atentat. Kakih 50 vojakov je potegnilo krog, v katerem so bili napadalci ustreljeni. Ob deseti uri v noči 22. septembra so bili prepeljani morilci na vozu, obdanem od orožnikov, na ta kraj. Neki polkovnik je prebral obsodbo. Sedem morilcev je ustrelil neki orožniški častnik iz samokresa. Nato so prinesli še trupli dveh drugih udeležencev na kraj atentata; ta dva sta se sama sodila v trenutku, ko ju je hotela zagrabiti policija. Bukareščani, katere je prestrašil atentat, so odobraval naglo zadostitev pravici. — Eden od atentatorjev je bil odvetnik, ostali so bili večinoma uradniki in dijaki.

Romunska vlada pa ni ostala samo pri ustrelitvi pri atentatu prizadetih, ampak je šla še dalje. Hotela je v kali zadušiti vse morebitne nove poskuse, zato so na ukaz po raznih krajih države postrelili do 400 članov fašistične organizacije »Železne garde«. Vsa trupla ustreljenih so pustili 24 ur ležati na mestu smrti, zraven pa so jim postavili v svarilo drugim napis, da bo enaka usoda doletela vse izdajalce domovine. Sedaj vlada v Romuniji popoln mir.

★

Rajni Calinescu je bil zaupnik kralja Karela, ki ga je imenoval za ministrskega predsednika lanskega marca, po smrti predsednika-patriarha. Predsednik je bil najhujši nasprotnik narodno-socialističnega gibanja železnih gardistov. Lansko poletje je fašistično »Železno gardo« razpuštil, zaprl glavne voditelje, pristaše organizacije pa je brezobzirno preganjal. Ko je bil v začetku decembra 1938 zaprti vodja »Železne garde« Codreanu na begu iz ječe ustreljen, so raztrosili železni gardisti po Bukarešti letake z besedami: »Trepetaj pred nami, Calinescu!« Calinescu je padel kot žrtev »Železne garde« v sedanjih težkih časih, ker je odločno zagovarjal neodvisnost romunske zunanje politike.

Pokojni je zapustil kratko oporoko, v kateri prosi svojega sina, naj očuva čast svoje rodbine, se posveti vojaškemu stanu in naj hodi po stopinjah očeta, kar se tiče vernosti in ljubezni do domovine.

Po lastni želji je bil priljubljeni Calinescu pokopan ob ogromni udeležbi v Turcea de Arges, kjer počivajo njegovi starši.

Krsto s preostanki velikega sina Romunije so peljali k zadnjemu počitku na kmečkem plugu, v katerega je bilo vpreženih šest parov volov.

Umor predsednika romunske vlade

Zavraten umor

Romunski ministrski predsednik Armand Calinescu se je peljal v svojem avtomobilu v spremstvu policijskega agenta 21. septembra okrog dveh popoldne iz urada proti svojemu domu v Bukarešti. Pri mostu Dembrovica, ne daleč od stanovanja, so umetno obkolili predsednikov avto trije drugi. Prvi je zavozil pred Calinescov voz tako, da se je moral ustaviti. V trenutku zaustavitve predsednikovega avtomobila sta se približala še druga dva avtomobila od obeh strani in so padli usodopolni strelji, kateri so končali predsedniku življenje. Prvi je bil smrtno zadet predsednikov spremljevalec, šofer je bil hudo ranjen, Calinescu pa je pogodilo 11 strelcev in od teh trije v obraz.

Po krvavem dejanju

Kakor hitro so se prepričali morilci o predsednikovi smrti, so oddrveli v avtomobilih na radio postajo. Odstranili so tamkajšnjega napovedovalca in so sami razglasili svetu, kaj se je zgodilo s predsednikom vlade.

Za morilci so prihiteli vojaki in so jih po kratki borbi prijeli.

Eno uro po zločinu so se zbrali vsi člani vlade in se je vršil pod predsedstvom kralja Karela kronski svet. Za novega predsednika je bil imenovan general Argessanu. Notranji minister je postal general Marinescu. Ministrski svet je odredil vse potrebno za vzdrževanje reda in miru v državi in je obenem znova zatrdil strogo nevtralnost Romunije v sedanji vojni.

Krivci in namen zarote

Policija je hitro aretirala napadalce, kateri so člani razpuščene fašistične »Železne garde«.

Romunska varnostna oblast je 20. septembra odkrila zaroto železnih gardistov ob romunsko-poljski meji, v katero je bilo zapletenih večje število pripadnikov nemške narodne manjšine. Cilj zarote je bil: priključitev romunske obmejne pokrajine Nemčiji, kakor hitro bi se pojavile nemške čete pri prodiranju skozi Galicijo ob romunski meji. Do tega ni prišlo, ker so na Poljsko prodirajoči Rusi zasedli vse kraje ob poljsko-romunski meji.

Hitra izvršitev smrtne kazni nad napadalci

Morilci so bili hitro v rokah pravice in obsojeni na smrt. Obsojene so odpeljali na

Poljska - Ukrajinci - Rusija

Dogodki na Poljskem so spravili v ospredje mednarodnega zanimanja ukrajinsko vprašanje. Ukrajinci (Malorusi, Rusini) so zapadni slovanski narod, kateri se razlikuje od Velikorusov, ki imajo Rusijo v svoji oblasti. Ukrajincev je okoli 44 milijonov. Večina — 34 milijonov — jih prebiva v Rusiji, okoli 7 milijonov na Poljskem, okoli 1 milijon v Romuniji (v Bukovini in Besarabiji), pol milijona v Podkarpatski Rusiji, ki je prej pripadala češkoslovaški državi, sedaj pa so jo zasedli Madžari, okoli 1 milijon pa jih je v inozemstvu, osobito v Zedinjenih državah in Kanadi (v Severni Ameriki). Po veri

so Ukrajinci po veliki večini pripadniki pravoslavja, le 5—6 milijonov je katoličanov grškega obreda (uniati — združeni z Rimom), ki prebivajo večinoma v Galiciji in Podkarpatski Rusiji.

Rusini sedaj nimajo svoje narodne države, nekda pa so jo imeli. Prva rusinska država je bila ustanovljena v 10. stoletju, njeno glavno mesto je bilo Kiev. Posebno slovito je ime ukrajinskega kneza Vladimira (Svetega, Apostolskega), ki se je dal l. 989. krstiti ter tako svoj narod vpeljal v krog krščanskih kulturnih narodov. Ukrajinski državi je napravil konec naval azijskih Tatarov

(l. 1240.). Ustanovljeni sta potem še bili dve ukrajinski državi, in sicer Halič (od tod Galicija) in Volinija, toda Galicija je kmalu prišla pod poljsko oblast, Volinija in Kiev pa pod litovsko, po zvezi Litve s Poljsko l. 1386. pod veliko poljsko državo. Radi Ukrajine in Ukrajincev je prišlo večkrat do krvavih vojn med Poljsko in Rusijo. Mir, sklenjen l. 1667. med obeh državama, je določil kot mejo Poljske desni breg Dnjeptra. Ob koncu svetovne vojne je zasijala Ukrajincem zarja toliko zaželene svobode in državne samostojnosti, pa je bila varljiva zarja. Največji del Ukrajincev je ostal kot nekaka avtonomna pokrajina pod oblastjo sovjetske Rusije, Galicija in Volinija pa sta prišli v sklop poljske države.

Ukrajina je dežela, ki so vanjo uprte od nekdanj razne oči, to pa ne radi lepih oči Ukrajincev, marveč radi plodovite ukrajinske zemlje. Ukrajina namreč spada med najbolj plodovite zemlje na svetu. Njena slovita črna zemlja rodi v izobilju pšenico in sladkorno peso, zemlja je tudi bogata na raznih rudninah, železu, premogu. Zato je Ukrajina igrala ter igra važno vlogo v zunanje-političnih programih raznih držav. Zgodovinski spor med Poljsko in Rusijo radi Ukrajine je star več stoletij. Znan je tudi program nemške geopolitične (zemskopolitične) šole, ki prišteva Ukrajino k nemškemu življenjskemu prostoru. Iz teh krogov se je tudi izdajalo geslo: Ukrajinsko republiko pod nemškim pokroviteljstvom, ki naj oskrbuje Nemčijo z velikimi gmotnimi dobrinami ter ji odpira novo pot v Indijo! Za Rusijo pa pomenja Ukrajina obrambni pas, ki preprečuje, da ne bo ruska država povsem odrezana od Evrope. V ruskih vladnih krogih prevladuje želja, da bi se ta obrambni pas razširil proti zapadu in severu. Rusija je v sporazumu z Nemčijo — na osnovi določb nenapadalne pogodbe med Nemčijo in Rusijo — z vojaško silo zasedla tisti del poljskega

državnega ozemlja, ki ga je morala po izgubljeni vojni s Poljaki v mirovni pogodbi z dne 18. marca 1921 odstopiti Poljski. Pri zasedbi teh pokrajin se skli-

cuje na krvno sorodstvo ruskega naroda z Maľorusi (Ukrajinci) in Belorusi, ki tvorijo večino prebivalstva teh pokrajin.

Po krščanskem svetu

Terezija Neumann umrla. Našim čitateljem ni neznano to preprosto kmečko dekle iz Konnersreutha na Bavarskem, ki je zaslovelo po vsem katoliškem svetu, pa tudi preko njegovih mej. Večkrat smo imeli priliko v našem listu poročati o njej in o tem, kar je poneslo njen sloves širom sveta: o njenem pobožnem, vprav svetniškem življenju; o stigmatizaciji, to je o znamenjih Kristusovih ran, ki jih je prejemala na svojem telesu v petkih, ko se je njena pobožna duša potopila v premišljevanje Kristusovega trpljenja; o nezauživanju vsakršne hrane celih 15 let, samo njena duša se je vsak dan nahranila s prejemanjem presv. Rešnjega Telesa; ko se je poglobila v premišljevanje Kristusovega trpljenja, so ji stopili pred dušo v podobi prividov zgodovinski prizori iz Kristusovega življenja in trpljenja, izgovarjala je besede tujih jezikov, ki se jih ni nikdar učila itd. O teh čudovitih pojavih se je v širni javnosti razvila živahna razprava, ki so se je udeležili bogoslovni in modroslovni učenjaki, dušeslovci, zdravniki... O tem preprostem kmečkem dekletu je bila spisana in objavljena cela vrsta knjig in spisov v vseh kulturnih jezikih, tudi v slovenskem. Da bi čudoviti dogodki, ki so se vršili v Konnersreuthu, bili zasnovani ter bi izvirali iz goljufije in prevare, se ni upal nobeden

trditi. Prevelika je bila pobožnost tega preprostega dekleta, prevelika poštenost njenih staršev; vsaka težnja za koristjo ali dobičkom je bila izključena. Nekateri so poskušali te čudovite pojave raztolmačiti kot naravne pojave, kot delovanje nekih tajnih, ne dovolj proučenih sil. Drugi so jih proglašali kot čudeže, storjene od Boga v potrditev vere v sedanjih časih verske mlačnosti in brezvernosti. Cerkvena oblast, ki postopa v takih zadevah z veliko previdnostjo, ni izrekla nobene sodbe. Po njenem zgledu se tudi mi vsake sodbe vzdržimo. Sedaj je duša tega preprostega kmečkega dekleta pohitela k Bogu, da prejme plačilo za svojo svetost in izredno ljubezen do trpečega Zveličarja.

Pot svobodomisleca. Pred nekaj meseci je prosil neki svobodomislec, ki je bil prišel iz Nemčije v Rusijo, za sprejem v boljševiško brezbožniško organizacijo. Pred sprejemom je moral osrednji svet ruskih brezbožnikov rešiti načelno vprašanje, ali se morejo pristaši novonemškega nacionalističnega gibanja sprejeti v boljševiško brezbožniško organizacijo. »Kandidat« za sprejem se je moral »spovedati«. Izjavil je, da je prej bil pristaš nemške socialistične stranke ter da je vneto sodeloval v njeni svobodoumni, protivrsni agitaciji. Ko je prišel narodni socializem na krmilo, se je kot svobodomislec pridružil svobodomiselnemu gibanju, ki ga vodi Alfred Rosenberg, ki je prosvetni voditelj narodnosocialistične Nemčije. Ko se je sedaj iz Nemčije preselil v Rusijo ter prišel izpod območja kljukastega križa pod območje kladiva in

Loterija na Plujski gori

v nedeljo, dne 1. oktobra 1939 ob dveh popoldne. — Srečka 5 din. — Glavni dobitnik: nov avto!

130.000 let stara lobanja

V neki jami gorskega pomola Monte Circeja, kakšnih 120 km jugovzhodno od Rima, so odkrili izredno staro človeško lobanjo. Prof. Sergi jo cení na 80.000 do 130.000 let. Ožgalnine in znaki, da je bila prevrtana, kažejo sledove poganskih obredov ali ljudozdrstva. Ognjišče, ki so ga odkrili poleg lobanje, je po vsej priliki najstarejše, kar jih je postavila človeška roka in kar so jih poznali doslej. Nahajališče Monte Circe je baje istovetno s krajem, ki ga opisuje že starogrška pesnitev Odiseja.

Mesto samih levičarjev

Neka študijska družba iz Holandske je v Tominiu, pristaniškem mestu na Celebesu, dognala kaj čudno zadevo. Prebivalci tega mesta so skoraj vsi

V mrežah greha

38

»Ali je to vaša zadnja beseda?«

Štefan je šele čez nekaj časa odgovoril.

»V začetku sem bil v ječi zelo nesrečen. Toda nekako pred enim letom se je z menoj nekaj zgodilo, kar me je tako spremenilo, da udano prenašam svojo usodo.«

»Kaj je bilo to?«

»Spovedal sem se. Po spovedi sem spoznal, da sreča ni odvisna od okoliščin, ker jo v srcu nosimo. Kdor ima mirno vest, je lahko tudi v ječi srečen. Če pa nimamo mirne vesti, tudi v palači ne moremo biti srečni.«

»Potem pa ostanite v ječi, meni pa je ljubša palača,« je posmehljivo odvrnila Nina.

»Če nočete popraviti krivice, ki ste mi jo storili, bom ostal v ječi!« je z drhtečim glasom odgovoril Štefan.

»Priliko sem vam dala za rešitev, toda če je nočete uporabiti, ni moja krivda.«

»Nina,« je resno dejal jetnik, »raje bom prenašal svojo usodo, kakor pa da bi imel pekel ob vaši strani.«

»Kakor hočete!« je brezčutno rekla Nina. S tem se je razgovor končal. Nina je samozavestno odšla.

Štefan je zvečer vse povedal župniku. Njegove besede so zvenele tako bolešno, da se je duhovniku zasmilil. Spočetka niti ni našel pravih besed za to lažbo. Šele čez čas je sočutno prosil jetnika, naj tudi to preizkušnjo udano prenaša. Dopovedoval mu je,

da je Nina prav za prav velika reva, ker se ne zaveda, kako krivdo nosi na sebi. Zelo ji je potrebna milost božja, zato naj še bolj goreče moli za njo. Glede Ninine ponudbe, da bi jo Štefan poročil, pa je izjavil, da ni tako nemogoča stvar. Če bi prišlo do zakona, bi se Nina gotovo spreobrnila in to bi bil velik uspeh.

»Razmišljajte o tej stvari!« je dejal. »Sami ste priznali, da ste Nino zelo ljubili. Ko boste imeli prostost, boste polagoma pozabili na ta leta in boste srečni. Jaz mislim, da bo Nina dobra žena, če bo imela takega moža kot ste vi.«

Štefan se je čudil župnikovim besedam. Dasi ni bil istega mnenja, ni naravnost oporekal, marveč je dejal:

»Če bi dobil prostost in bi se ženil, bi raje poročil gospodično Alojzijo, če bi me hotela vzeti... Ona mi je storila toliko dobrega! Glejte, gospod župnik, ona je žena, ki nikdar ne bi zapustila moža, marveč bi mu pomagala prenašati vsa bremena.«

»Da, morda imate prav,« je počasi odgovoril duhovnik. »Toda...«

»Razen tega,« ga je prekinil Štefan, »mislim, da nihče ne bi mirno ležal ob ženi, ki je morilka.«

»To je res! Zakon bi bil mogoč seveda le v primeru, če bi se Nina resnično spreobrnila. Sicer pa za sedaj pustiva to stvar! Razmišljajte o njej, čas bo pa že prinesel svoje.«

Štefan je resno razmišljal o stvari. Polagoma se ponudba tudi njemu ni zdela nemogoča. Zamislil se